

A FI RELIGIOS ȘI A FI CREȘTIN

O perspectivă duhovnicească

Mulțumiri

Pr. conf. univ. dr. Constantin Necula

Pr. conf. univ. dr. Gheorghe Holbea

Scriitorului Ioan Buduca

Jurnaliștilor Chifu Leonida Corneliu,

Puiu Damian Spiridon, Valentin Leahu

pentru prietenie și susținere

și

Preotului ieromonah și stareț

(al cărui nume nu s-a dorit a se face public)

pentru binecuvântarea încuviințării Preacuvioșiei Sale

FLORIN MANOLE

A FI RELIGIOS ȘI A FI CREȘTIN

O perspectivă duhovnicească

EDITURA UNIVERSITARĂ
București

Colecția RELIGIE ȘI FILOSOFIE

Redactor: Gheorghe Iovan

Tehnoredactor: Ameluța Vișan

Coperta: Monica Balaban

Imagini coperta:

(stânga) „Madona col bambino” / „Madona cu pruncul (Madona Umilinței)”

Autor: Fra Angelico, Pinacoteca Sabauda, Torino, Italia

(dreapta) „Theotokos din Vladimir” / „Icoana Maicii Domnului din Vladimir (Vladimirskaia)”. Atribuită în mod tradițional Sf. Luca Evanghelistul, Galeria Tretiakov, Moscova, Rusia

Editură recunoscută de Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.) și inclusă de Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (C.N.A.T.D.C.U.) în categoria editurilor de prestigiu recunoscut.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MANOLE, FLORIN

A fi religios și a fi creștin: o perspectivă duhovnicească/

Florin Manole; cu o prefață de Pr. Constantin Necula -

București: Editura Universitară, 2022

Conține bibliografie

ISBN 978-606-28-1293-5

I. Necula, Constantin (pref.)

2

DOI: (Digital Object Identifier): 10.5682/9786062812935

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate, nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul Editurii Universitare

Copyright © 2022

Editura Universitară

Editor: Vasile Muscalu

B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, București

Tel.: 021 – 315.32.47

www.editurauniversitara.ro

e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

Distribuție: tel.: 021.315.32.47/ 0745 200 718/ 0745 200 357

comenzi@editurauniversitara.ro

www.editurauniversitara.ro

Părinților mei, Florică și Aneta

Cuprins

Un cuvânt înainte al Părintelui Constantin Necula.....	9
--	---

Introducere

<i>Motivul</i>	13
<i>Scopul</i>	21

Capitolul I. Delimitarea, act religios

1. Mai întâi profanul devine sacru prin delimitare	28
2. Apoi profanul devine sacru prin ascultare.....	31
3. Astfel, omul devine religios.....	34
4. Așadar, așteptarea	36

Capitolul II. Întruparea sacrului, sfârșitul religiei

1. Întruparea Domnului	62
2. Imposibilul: profanul devine, prin el însuși, sacru	45
3. „Sacru și profanul”	49
4. Anamneza.....	59

Capitolul III. Creștin sau religios, Duh Sfânt sau duh al credințelor și ideilor religioase

1. A fi religios nu înseamnă a fi creștin.....	62
2. Nebunia creștinătății	67
3. Necuvintele	72

4. Incredibilul.....	73
5. A fi credincios incredibilului	75

**Capitolul IV. O confuzie ce sufocă sufletul celui botezat
întru Hristos**

1. Cateheza <i>versus</i> ora de religie	81
2. Argumentul Schmemann	88
3. Argumentul Yannaras.....	99

Concluzii.....	108
-----------------------	------------

Ioan Buduca: Cum ne raportăm la fapte.....	114
---	------------

Bibliografie.....	120
--------------------------	------------

GÂNDURI LA GÂNDUL DE A FI

Cine crede că diferența dintre religios și credincios e o joacă acum se va lămuri. În tihna unei scrieri ca un rădvan de liniște. Florin Manole ne oferă o alternativă la vinderea de sincretismul religios al vremii prin liniștită re-încreștinare. O reasumare a conținuturilor de Botez ale cuvintelor care ne definesc existența, deci credința. Efort sensibil, marcat de smerenie, ceea ce îmi pare extrem de important. Evitând să alunece în sloganuri - boală grea a lumii civilizate de azi - precum și în mistificări ale credinței, cred că autorul se află în fericita împlinire a cuvintelor Sfântului Vasile cel Mare: „Nu trebuie să fim ca aceia care sunt străini de învățătura Domnului: noi trebuie să-l imităm pe Dumnezeu și pe sfinții săi, după puterea ce ne-a fost dată de El” (Regulile Morale, 27.1). Ori cuvintele acestea, sunt parcă mai aproape de metoda asumată de entuziastul cercetător al fundamentelor vieții în Hristos, pe care îl descoperim în meditațiile cărții acesteia: „Nu trebuie să ne lăsăm atrași ușor, fără a examina lucrurile de cei care simulează adevărul, ci trebuie să recunoaștem pe fiecare după caracteristicile distinctive pe care ni le indică Sfânta Scriptură” (Regulile Morale, 28.1). Descoperind în Înviere izvorul vindecării de snobismul religiozității ieftine, autorul ne propune o cuminte evaluare a liniilor de forță care deosebesc credința de credincioșie, de religiozitate și fanatismul mundan. Modul în care își construiește argumentarea

– în silogisme curtate de meditație și Har dumnezeiesc - îmi aduce aminte de scriitura de odinioară, blândă și apologetică deopotrivă, a boierilor ce se dedau scriiturii și, în felul acesta, Florin Manole se înrudește cu fiii lui Neagoe Basarab ori mai strașnic-luptătorul Nicolae Spătaru Milescu. Căci este o boierie luminoasă în verbul său care argumentează, crește, explică în cuprindere și adâncime.

Când își numește lucrarea *Eranistes-Cerșetorul*, Fericitul Teodoret al Cirului argumentează astfel scriitura sa: „Cărții i-am dat numele *Eranistes* (*Colectorul, cerșetorul, strângătorul cu de-amănuntul*, i-am putea zice în termeni profani, n.NC) sau *Polymorphos* (*Polimorf*, pur și simplu, n.NC), pentru că ei își alcătuiesc acest mod de gândire pestriț și multiform prin colectarea dogmelor nenorocite ale multor oameni necuviincioși. Afirmăția că numai Stăpânul Hristos este Dumnezeu aparține lui Simon, Cedon, Marcion și altora care fac parte din acest grup respingător. Ideea de a mărturisi nașterea din Fecioară, dar a spune că totuși aceasta s-a făcut doar ca o simplă trecere și că Dumnezeu-Cuvântul nu a luat nimic din Fecioară, au smuls-o din basmele lui Valentin și Bardesan și ale celor apropiați acestora. Ideea de a declara că dumnezeirea și omenitatea Stăpânului Hristos alcătuiesc o singură fire au șterpelit-o din flecărerile lui Apolinarie. Și iarăși, faptul de a atribui patima dumnezeirii lui Hristos au jefuit-o din blasfemiile lui Arie și Eunomie. Prin urmare această erezie se aseamănă unor veșminte cusute împreună de niște cerșetori din mai multe zdrențe fără dibăcie. Iată, deci, din ce cauză am dat acestei cărți numele de *Eranistes* sau *Polymorphos* (cerșetorul sau cel care își schimbă forma)” (Fericitul Teodoret al Cirului, *Eranistes-Cerșetorul*, Ed. Doxologia, Iași, 2021, p. 36). Și volumul lui Florin Manole

este o astfel de ripostă, destinsă și distinsă, la toată graba flecarilor de a ucide cuvintele despre Dumnezeu înmiind vorbele despre religie, religios, sacralitatea fără Dumnezeu. El dovedește - a câta oară oare de la Sfântul Nicolae Cabasila - că mireni pot regândi o serie de conținuturi pentru a spori acuitatea mărturisirii în Hristos a Bisericii celei ce cugetă. Secerișul e mult, dar lucrătorii puțini (Matei 9.37-38) și de aceea oricine se alătură căutării Vieții veșnice împlinește dorința Duhului care este viață și pace (Romani 8.5-6). Am simțit pe parcursul citirii și recitirii textului propus de filozoful-poet că metafora liniștirii în care-și înveșmântează - lucid și curajos - gândurile îmi aduce aminte de cuvintele Sfântului Apostol Pavel, cel dintâi dintre cei atenți să nu idolatrizăm religios ceea ce este viața în credință: „De asemenea și Duhul vine în ajutor slăbiciunii noastre, căci noi nu știm să ne rugăm cum trebuie, ci Însuși Duhul se roagă pentru noi cu suspine negrăite” (Romani 8.26). O carte care ține în ea un astfel de suspin nu poate fi decât bucurie lecturii.

Preot Constantin Necula